

הרב ישראל אשר שיינפלד

מחבר קונטרס 'כל צפור טהורה תאכל'

וקונטרס 'פולמוס העופות תשי"ז'

עיה"ק ירושלים ת"ז

פולמוס כשרות העופות

תגובה לשיטת התחלקות סוגי התרנגולים לפי מראהן
ולקבוע סוג הארוך ורוזה למסורת - והאחרים לבלתי מסורת

הנה פנה אלי כבוד הרב אהרן מאיר מייזליש שליט"א עורך הקובץ
החשוב 'עץ חיים' ושלח לי הקונטרס עוף השמים מאת הרב הגאון
יעקב מנחם מענדל שטייף שליט"א, שרוצה להעמיד מגדלים ובית
השחיטה לעוף הלעגהורן, כדי שמי שרוצה לצאת מכל חשש שיוכל לאכול
עוף עם מסורה ברורה. וכן שלח לי מה שנדפס בענין זה בקובץ 'עץ חיים'
לחודש ניסן תשע"ט מאמר מאת הרב יהושע הרשקוביץ שליט"א, המנגד
להוצאה הנ"ל, ומנגד דברי הרב אלעזר אהרן פרידמאן שליט"א להצדיק
הדבר.

סיכום דברי הרבנים הנ"ל הוא שהרב שטייף שליט"א רצונו שלא להכנס
לדין ודברים האם ערעור על העופות הפטם יש לה מקום או לא,
ואשר על כן רוצה להמציא לציבור עוף הלעגהורן לאלו הרוצים לאכול
דבר שאין בו מערערים, שלכאורה הלעגהורן אין בו כל חשש לכו"ע.
לעומתו טוען הרב הרשקוביץ שליט"א, שלא זו הדרך לברוח מאחריות
הרבנים, אלא יש להם לבאר ולברר ולקבוע כשרותן של העוף הפטם
ולהוריד ממנו הלע"ז, ומביע דעתו שכשרותה של אלו התרנגולים ידועה
ובמסורה ברורה. ואין כל סיבה להכנע למערערים שאין בערעורם כל צדק
וסיבה לפגוע במסורה שיש להפטם, כי כל כולו של הערעור בנוי על כתבי
ספרות השערות הגויים ואין בהם כל כח לפעול חשש וערעור על מסורת
ישראל שבידינו. וטוען עוד שאם באת להכנע לחששות הספרות והשערות
של הגויים א"כ מצינו שכתבו גם על הלעגהורן שהוא מורכב מכל המינים.
ומנגד עומד הרב פרידמאן לבאר דעת המערערים על מסורת הפטם שאע"פ
שאמת שהערעור התחיל מצד ספרות הגויים, מ"מ אין זה רק מצד הספרות
בלבד, אלא הנידון על המסורה גופא, ומביע דעתו שאין צורך למסורה על
מין או גזע מסויים אלא על מין כללי, ומחדש שהמין כללי הוא על מבנה
גוף מסויים, וכל הנראה כעין מבנה גוף כזה הוא תרנגול הנאכל, ולפי"ז

כתב שיש לחלק כל התרגולים לג' סוגים, והמסורה הוא על הארוך ונמוך, כמו הלעגהורן, וכל השאר הנקראים כבדים, הם מהרכבת הקוצין השמן וגבוה ועגול, אשר פקפקו קדמונינו, ולכן גם הרא"ק נכלל בהחדשים שפקפקו בהם, ומביא לשונות הפוסקים במה ראו שינוי בהקוצין שלא ניחא להו להכלילו בהמסורה, ומתוך דבריהם נראה שהישנים היו בצורת הארוך ונמוך. ואם אמנם ראינו שכתבו פוסקים להדיא שיש מסורה באינגרין דוקא לסוג הכבדים ואדרבה לא הכירו הארוך והנמוך, הוא משום שכבר הורכבו ונאכלו שלא במסורה עד שנשכח המסורה האמיתית. וכ"ש הקורניש שלדעתו היא בודאי לא היה לו מסורת כי הוא מהסוג השלישי שלא היה באירופא כלל. לענין ספרות הגויים על הרכבת הלעגהורן, טוען שכל דבריהם אינו מוכרח ואין בהם להביא פקפוק על הלעגהורן שאין ניכר בו שהוא מורכב.

אלו הם תמצית המאמרים הנ"ל כל אחד בסוגנונו.

ומאחר שבעת יציאת הפולמוס בשנת תשע"ז כתבתי קונטרס 'כל צפור טהרה תאכלו', וכן קונטרס 'פולמס העופות' תשע"ז, בכך פנה אלי הרב אהרן מאיר מייזליש שליט"א להביע דעתי והערותי בהענין.

כידוע בשנת תשע"ז יצא פולמוס לענין מסורת העופות הנאכלים היום הנקרא עוף "פטם" או קומורשי"ל טשיקע"ן, שהוא כהיום העוף כמעט היחידי הנמכר בכל השוק הכללית.

עוף זה מורכב משני זני תרנגול, שהם הפלימו"ט רא"ק [זן אמריקאי], והקורני"ש [זן אנגלי]. שני זנים אלו אשר שניהם בלי ספק הם זנים מעולים יותר מכל סוגי העופות האחרים, הן במעלת בשרם לאכילה, והן במעלת הטלת ביצים. ובשנים הקדמונים לפני עידן השיווק הנרחב, כל אחד גדל תרנגולת בחצירו, היה הנהוג לגדל תרנגול שיהיה ראוי גם לבשר וגם לביצים כאחת. [גם חשוב לדעת מעלתן לענין הפוריות שהם מתרבים וקלים להתרבות צאצאים שלהם, וגם בזה שניהם מעולים]. והנה באמריקא היה עיקר הגידול בתרנגול הרא"ק פלימו"ט, וכאשר הגיע עוף הקורני"ש מאנגליה לאמריקא בסוף שנות ה-1800, ונודע שהוא ג"כ תרנגול מצויין כנ"ל, נערך כחמישים שנה מלחמה גדולה בשוק האמריקאי בין מגדלי הקורני"ש ולבין מגדלי הרא"ק מי יכבוש השוק, עד שהחברות המשווקים מצאו אופן להרכיבם לקבל מעלות שניהם, והוא העוף הפטם הנמכר כיום בשוק.

והנה כמה וכמה ת"ח אשר הגיעו לידם ספרות הגויים, הסתובבו אצל הרבנים זה כמה שנים והביאו לידיעתם, שבספרות המגדלים של התרגולים שנרשמו ע"י מדענים כתוב שתרגולים אלו הם כבר לפני מאתיים שנה נוצרו ע"י הרכבה מסוגי תרגולים אשר יש בהם חשש טמאים ומהם נוצר זנים אלו. והסכימו כמה רבנים חשובים שלפי המובא לפניהם יש לחשוש לדבריהם וראוי לחפש אפשרות להשיג תרגול עם מסורת שאין בו חשש הרכבה. אחרי כמה וכמה שנים

של עיון של כמה ת"ח אשר שמו נפשם בכפם לברר כל מה שכתוב בספרות הגויים בנושא ולהבדיל בין קודש לחול, מה שנכתב בפוסקים חששות על תרגולים החדשים, והגיעו למסקנה שכמעט כל הזנים של היום הם תוצאה מהרכבות. אז החליטו לפרסם ידיעותיהם בחוצות עיר, והדפיסו חוברות עם תמונות שעוף הקורניש הוא מורכב מכמה עופות אשר מהם חשש גדול לטמאות, וכן הרא"ק מורכב מכמה עופות שיש חשש לטמאות, ונסערה העולם האם מותר לאכול העופות הנמכרים או לא.

כאשר יצא הפולמוס היה לי ב"ה קשרים טובים עם המעוררים ושלחו לי כל מקורות הספרות של העירעור, וגם קבלתי עוד ספרות בנושא, וכאשר עברתי על כל החומר נתברר לי בלי ספק שכל דברי מדענים אלו, נכתבו אז בראשית דרכם של המדענים, ובתחילת עיונם וחקירתם בתחום זה, שהוא לפני יותר ממאה וחמישים שנה, כאשר נתפתח מאד שיטות התחבורה ונתרחבה על כל פני תבל, ויחד עמו נתרחבה המסחר העולמי, והגיעו זנים מכל העולם לאירופה, ואז ישבו מדענים וחוקרים באנגליה מטעם הממשלה, לרשום סוגי הזנים ולעניין באפשרות הניצול שלהם בטיפוח הבשר והביצים. והנה ישבו מדענים אלו וסיווגו את כל הזנים וקבעו להם שמות ע"פ הרוב לפי עיר מוצאם. אח"כ בנו תיאוריות מדעניות בכללות התרגולים, ובהיותם אדוקים לשיטת האפיקורס דרווין שר"י שכל העולם הוא שינויי הטבע, והג"ל שר"י קבע שהסבא של כל התרגולים שלהם תרגול היער הנקרא רע"ד ג'נל מיערי אינדיא, וכל האחרים נשתנו בהגיעם לאיקלמי מקומות אחרות בעולם [וכמו שכתבו מדענים אלו להדיא בפתיחת הספרות שלהם הג"ל].

ועפ"י קבעו המדענים שלשה איזורים כללים והם תרגולי המזרח הרחוק, אשר מאקלים ההוא נשתנה צורתו לתרגולים זקופים [כהמלאי], והשני תרגולי אירופה, אשר האקלים מגדל תרגולים הארוכים וקטנים [כהלענהורן] והשלישי תרגולי אסיה שצורתם מרובעים [כהקוצין].

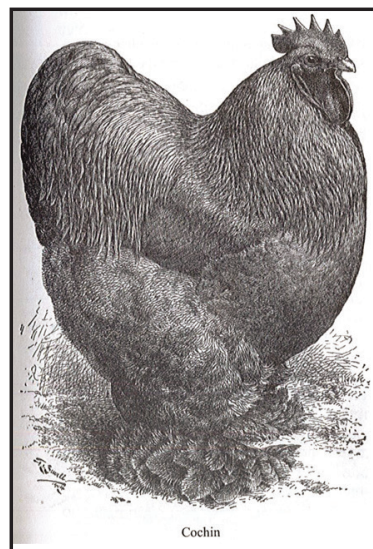
מזני תרגולי המלאי

Red Jungle Fowl

תרנגול הלנגהורן

והחליטו שכל שאר הזנים אשר הם בצורות נוטים לכאן ולכאן הוא מסיבת היותם מורכבים מאלו הג' השרשיים הקדומים. וע"פ תיאוריה הזו כתבו לפי ראות עיניהם, לפי צורת הזנים, שהגיע לידם, שזו זה הוא הרכבה של קוצי"ן ולענהור"ן, כי רואים אנו בחוש ובעלול שיש לו טבעי צורת זה וזה, והשני הוא ממלאי ולענהור"ן, שכך לדבריהם צועק צורתו וכן כולם.

414 THE NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE

COCHIN
(For Illustration, see Color Plate XVI)

The Cochin has lost practically all of its old-time popularity, although it is claimed that this breed, under the name of the Cochin China, probably exercised greater influence in different countries than any other breed. It was early known as the Shanghai fowl, and it seems to have originated in the Shanghai district of China.

The first reported importation of this breed into England took place in 1845 and resulted in a great boom in its favor. Claims were made that the hens laid several eggs a day, that the flavor of the flesh was of the finest, and that it was possible to make a fortune out of this new breed in a comparatively short while. About the same time poultry shows became the resort of society folk, and the Cochins proved to be the center of attraction. After a short time the enthusiasm died down and the breed retired into relative obscurity.

The Cochin's history was somewhat the same in America, and although its popularity was never quite so great here as in England, its blood

כתבה מהמשרד לחקלאות של אמריקא לפני כמאה שנה

תרגום:

הקוצי"ן [מודע גם כה'שנאי] הגיע לאנגליה ב-1845 וכבש את השוק באופן מבהיל, הן מצד רוב הביצים שהטיל והן מצד בשרו המרובה והטעים וחשבו שיביא עשירות גדולה לכל מגדליו, בתקופה זו היתה טיפוח התרנגולים נושא חשובה, והקוצי"ן עמד במרכזו, ואמנם לאחר תקופה קצרה פג כל ההתלהבות ממנה וכהיום [לפני כמאה שנה] הפסיד את כל הפופולריות שלה. אותה הסטוריה חזר על עצמו באמריקא.

ואז בתקופה ההוא - לתקופה של כחמישים שנה, על פי שמויותיהם, השקיעו כל מגדלי העופות זמן יקר ונסיונות בלי גבול של הרכבות, כדי לשפח תרנגולים עם מה יותר מעלות. ובעת ההוא בתוך כל הסוגי עופות שהובאו מרחוק כאמור, הובא גם תרנגול הקוצי"ן מסין לאירופה, בשנת 1845 למנינם, ונשתברו עליו קולמוסן של כל גדולי ישראל האם להתירם או לאסרם. והנה הוא עוף בעל בשר כפול מרוב הזנים שהיו שם, [ראה ציור הנ"ל] וגם מצויין בהטלת ביצים, וחשבו אז המגדלים שכל השוק יעבור לקוצי"ן, כי אפשר לעשות עמו הון רב. ומיד כל מגדל קנה כמה מהם והרכיבם עם המינים הקיימים. ועיסוק זה נמשך כעשרים או שלושים שנה,

והיה מצב אז שכל העופות מהכפרים היו בחשש הרכבה מהם, כמו שכתבו כל הפוסקים שחיו בזמן ההוא. ואמנם פתאום אחרי תקופה של כשלושים שנה יצא כל הפולמוס מהשוק והעוף הקוצי"ן נעלם, כבלעו ממש כך פלטו, עד שתמחו כל החוקרים מה הביא לתוצאה זו הבלתי מובן. [ראה כתבה].

ואין ספק שהסיבה הוא פשוטה, שכיון שכל הרכבות אלו לא הניבו תוצאות פוריות כי אין כזה אפשרות להמציא זנים מהרכבה על כן לאט לאט יצא מהשוק.

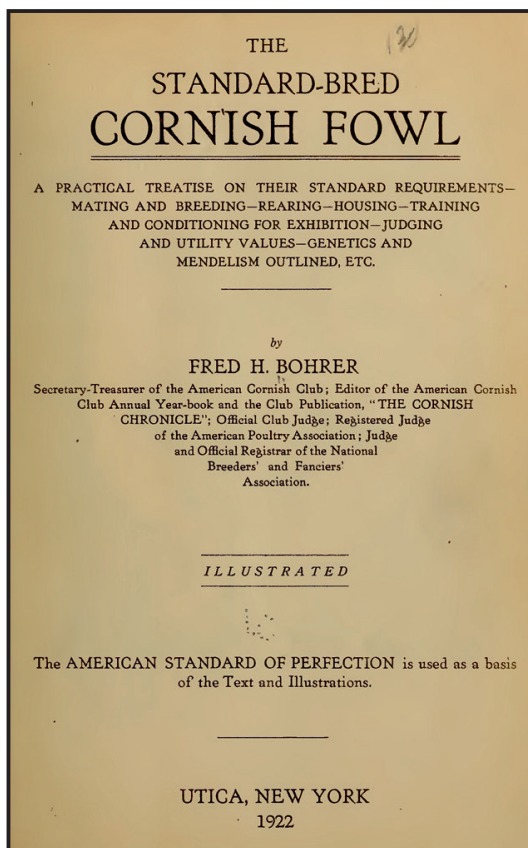
אותו סיפור חזר על עצמו בהגיע תרנגול הקורניש לאמריקא קצת יותר מאוחר, כי כאשר הגיע הקורניש לאמריקא טענו כל המדענים של אמריקא שהוא פרי עמל של הרכבה, ושהוא הרכבה של המלאי והאסיל ועוד וכו', והפליאו הענין איזה תוצאה מעולה יש מהרכבה זו שאין כמותו טוב לבשר מאכל. ונעשה התלהבות גדולה בזה כי הוא עוף מצויין לאכילה, והתחילו כל המגדלים להתעסק בהרכבות עמו, והיה אז בחברת מגדלי הקורניש כשש מאות חברים מגדלים שהתעסקו בזה, ונמשך כעשרים שנה ואח"כ קרם כל הרעיון והפסיקו רובם ככולם, ונשאר בחברת הקורניש מתוך השש מאות - יחידים ממש, ואז קם יושב ראש החברה והוציא לאור בו"ך 'THE CORNUSH FOWL' כדי לחזק החברה ההוא לעידוד טיפוח הקורניש אצל המגדלים. בסיסמה 'על כל שולחן אמריקאי יהיה בשר הקורניש'.

בו"ך זה כל כולו נכתב שלא לוותר על רעיון ההרכבות ליוצר תולדות יותר מטופחים, ושע"י

הרכבה משיגים תוצאות טיפוח, ואמנם בהיות שתכלית הספר הוא לעודד בעיקר טיפוח הקורניש, ולהרבות חברים להחברה, ולכן מאריך לברר שורש תרנגול הקורניש מאיזה הרכבה נולד, ולשם כך, אסף מחבר הבו"ך את כל מה שכתוב בספרות של השלושים שנה שמלפניו על הקורניש, והעתיק דבריהם בדקדוק רב, היכן נדפס, ומי כתב המאמר, ומתי נכתב, והכל בפרטרוט באיסוף כל מה שנאמר על הקורניש, מאז שהתחילו המדענים לכתוב דבריהם, ועד לזמנו הוא [לפני כמאה שנה].

וכאשר שלחו לי המעדרים זו הבו"ך אמרו שכבו"ך מבואר במאמרים מפורטים שהקורניש מורכב מעוף המלאי וכדומה הנחשדים לממאים.

ואמנם בעברי על בתרי הבו"ך ראיתי שדוקא זה הבו"ך הוא הנם וההצלחה שממנה

יש ללמוד בוודאות שאין הקורניש צאצא המלאי כלל, אלא זן לעצמו בלי כל קשר להמלאי. כי מאחר שהבוק נכתב בסוף תקופת נסיון ההרכבות האלו, וכבר הופרך הרעיון מהמציאות, ועי"ז בברו יותר אמיתת הדבר האם באמת שורש הקורניש מהכלאות, ופקוקיו רבו, וברצון הבו"ד ליישב הסתירות האלו עד כמה שאפשר, בכן מביא כל הטענות שנכתבו מנגד והסברים שנתנו מצד השני ליישב הטענות. ומתוך הדברים מתברר היטב האמת השקוף, שבלי כל ספק אין הקורניש יצור הרכבה שנעשה ע"י מטפחים אלא הוא זן קדום מאנגליה, שהיה גם נפוץ בכל אירופה כבר מאות בשנים. והרוצה לדעת אמיתת דברי אלו יעיין בקונטרסי פולמוס העופות תשע"ז שהארכתי באריכות גדולה והבאתי ציטוטים מכל דבריהם אשר מוכרח מהם בלי כל ספק שגם המדענים הגיעו למסקנה ברורה שאין הקורניש מורכב מהמלאי כלל וכלל אלא היה זן מקורי מאנגליה, ולא אחזור כאן על הדברים.

הבהרה

הביאור: 'זן' הינו 'מין טבעי' כדכתיב (בראשית א, כא) 'וַיִּבְרָא אֱלֹקִים וְגו' וְזֶה כָּל עוֹף הַכֶּנֶף לְמִינֵהוּ, וְכֵן בְּנֵה כְּתִיב (ז, יד) וְכָל הָעוֹף לְמִינֵהוּ' כֹּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף: (טו) וַיִּבְרָאוּ אֶל נָח אֶת הַתְּבֵה שְׁנַיִם שְׁנַיִם וְגו'. ופירושו של למיניהו שכל 'מין' יש לו טבע משלו, הן במראיהו והן בהתנהגותו, והמין הזה יוליד בנים ובנות בדוגמת הוריהם מדור לדור, ולכן גם אחרי מאה ואלף שנה תמצאם בעולם, והרי עדיין יש עורב ויונה ותרנגול, וכן זנים פרטיים שלהם לרוב, כל אחד בטבעם המיוחד להם, כדאמרינן בחולין (סג:): תניא איסי בן יהודה אומר מאה עופות טמאין יש במזרח וכולן 'מין' איה. והוא שכתבו הראשונים שאע"פ שהשגחה פרטית לשכר ועונש אינה אלא במין האדם, אבל השגחה כללית 'לקיום המינים' יש לכל הנבראים, כי יש לו להקב"ה טעם וסוד לכל מינים שנבראו בהבריאה, וגם בעת המבול שנשחת כל בשר, השגיח ההשגחה העליונה שישארו כל המינים בעולם והביאום לנח להמשיך מציאותם בעולם. מינים הנ"ל טבעם

להזדווג עם מינם, אינם מתערבים עם מין או זן אחר, ולכן ימצאו מינים וזנים אלו בעולם גם לאחר אלפי שנה. והם הנקראים מין או זן או גזע.

אבל הרכבה שנעשה בין המינים, אע"פ שודאי אפשרי שיזדווגו זן אחד עם זן אחר, באקראי, או כאשר יגרמו להם זאת באופנים שונים, ויולידו ולד מורכב, אשר יהיה לו טבעים משולבים מב' המינים שהוא מורכב מהם, ויירש חלק מטבעי האב וחלק מהאם, והוא יהיה משונה מב' הזנים הוריו, ואמנם לא יוליד זה הולד בנים ובנות כדוגמתו, אלא הולדות ישתנו, יש שיתגבר בהם כח האב ויש שיתגבר בו כח האם. וכן בדורות הבאים עד שתוך כמה דורות יחזרו להדמות לאחד מב' הזנים המקוריים שהוא הורכב מהם. וכדי שהמגדל יצליח להחזיק טבע זה החדש במעלות האב שהוא רוצה בו, ובמעלות האם שרוצה בהם יצטרך לעשות סלקציה, ולהתמיד הרכבתם של הנולדים מהרכבה כזה ובתוצאה זה, ולהציא ממנו שוב סלקציה המבוקש, וזה בזה בזה בזה הרכבה דורות, עד שיקבלו טבע שני המורכב. כאשר יצליחו להמציא טבע שני זה יציב יקראו אותה המגדלים 'אוכלוסיה סגורה ושמורה', כי סוגרים אותם שלא יתערבו עם בלתי דומיהם כי יתבטל מהם טבעם השני, וגם שאם לא יסגרו אותם לא יזדווגו דוקא עם חבריהם שבאוכלוסיה אלא יחזרו להתערב עם הזנים המקוריים, כי אין להם קשר אמיתי למין האוכלוסיה שאינה טבעי להם, [ונמצא שלעולם אינם נעשים זן שמצד טבעו יפרה וירבה עם בני ובני בנים בלי שינוי מהוריהם].

אוכלוסיה של טבע זה השני, לא יחזיק אלא כמה דורות ואח"כ שוב יחזרו וולדיהם לחזור לטבע המקוריים, ועל פי רוב לא יצליחו כלל להפרות ליותר מכמה דורות, וא"כ יפסיק מלהפרות, ואחרי כמה שנים יעדר 'אוכלוסיה סגורה' זה מן העולם, אלא שהמגדלים חוזרים ולוקחים ב' מהזנים המקוריים וחוזר ומרכיב ומייצר ואחרי שמקבל טבע השני הנ"ל, מוסיף אותן להאוכלוסיה השמורה ובדבר הזה הם מתמידים תמיד. והוא הנקרא בלשונם 'ליין' [קו יצור] כלומר שיש נוסחא איך מייצרים הטבע שני זו של האוכלוסיה, שמתחיל ממקורן הגזעי המהור שלה עד שמגיע לטבע השני של האוכלוסיה הסגורה. [שמרכיב או סולקציה כך וכך ואח"כ כך ואח"כ כך והוא הנקרא 'ליין' [קו], ומתמידים באלו המורכבים וסלקציות בכך וכך דורות, ובכך וכך סולקציות, עד שנעשה מהם אוכלוסיה הנסגרת כנ"ל.

ונמצא שהמורכבים אינם נעשים ל'זן' ו'מין' להיותו קביעא וקיימא לדורות עולם כאמור אלא צריך התמדת בעליהם בהקפדה לשמור על יציבותם כנ"ל. ואין הכוונה 'סגור ושמור' מבחינת גניבה או שמירת ידיעה בהם - כי לא תהיה שום תועלת לאדם לגנוב כמה תרנגולים מהם ולגדל מהם עדר, כי אינם קביעא וקיימא ויעדר מהם הטבע השני שלהם בזמן קצר, ולא יוכל להוסיף עליהם כי אינו יודע הנוסחא איך מייצרים אותן.

והנה אחרי שהדפסתי הקונטרס, עם חוות דעתי הנ"ל, ראיתי בקובץ 'עופות הפטם המצויים' עמוד 81 והלאה מכתב חברת קוב - אנטרס, שהם חברת המגדלים של הפטם,

שהשיבו להשואל הרב הגאון משולם פאלמשאק שליט"א, והוא תורגם מאנגלית, והמעין שם בדברי המגדלים יראה שהחברה בעצמה מבהיר דברי אלה.

ואעתיק לפניכם קטע מהמכתב [הוא נכתב ע"י ד"ר מארק קופר מהגנטיקאים של החברה]:

רק להבהיר - שום מגדל עוף ברוילר מסחרי לא משתמש ב"גזעים" כפי שהוגדר ב"תקן השלמות". אנו משתמשים בקווים שהיו במקור "גזע" כפי שמתואר ב"תקן השלמות" אבל גזעים אחרים או שילוב של גזעים כבר השתלבו בו בכדי לייצור את הקווים המבוקשים בכדי להתאים למאפיינים וביצועים המבוקשים בהקשר למגדלי העוף ברוילר. האוכלוסיות האלו נסגרים ואז מגדלים אותם "טהורים" להרבה דורות כפי שמתואר בדוא"ל המקורי. כך גם לרוב האוכלוסיות של הראק הלבן, קורניש שחור, וכו' הקיימים היום. הגנטיקה שנכנס לאותם אוכלוסיות יכול להיות מגוון אבל הם מסווגים כ"גזע" מסוים כמבוסס על "תקן השלמות" (מאפייני הגזע). מאז הם שמרו שהאוכלוסיות האלו יהיו סגורים והם אמורים לבחור את מגדלי העופות שלהן לפי המאפיינים של הגזע המסוים. אנו לא מגדלים לפי תקנים של גזע כפי שמסווג ב"תקן השלמות", אז יש להימנע מהמונח "גזע" ולהשתמש במונח "קו" או "אוכלוסייה".

תימצות מהבהרת החברה כאמור בסוף דבריהם "שיש להמנע מהמונח גזע, ולהשתמש במונח קו או אוכלוסייה". ובא בזה להבדיל בין המונח "גזע" שהוא מקורי, ולבין קו או אוכלוסייה, שאינם מקוריים אלא הורכב מהם. - והנה אם והיה שהגזע בעצמו היא אינו אלא הרכבה מסויימת, כמו שסברו בראשית מחקריהם, והרי גם האוכלוסייה היא הרכבה כמות, א"כ הרי הוא 'גזע חדש', ולמה לא יקרא גזע, ומה לו להבהיר שיש הבדל בין גזע מקורי לאוכלוסייה וקו, היה להם לקרוא אותו גזע חדש, מה להם להמציא גדר חדש הנקרא קו או אוכלוסייה, ולהבהיר שאינו המונח גזע.

גם למה אינם נותנים להקו ולאוכלוסייה "שם", אלא מסווגים אותו ב"מספרים" A40 N55 וכדומה, וכן אוכלוסייה 1 אוכלוסייה 2 וכו'. כמו שכתבו בכל אורך המכתב. וכמ"כ אע"פ שהוא מורכב ונעשה לכאורה לזן חדש, עדיין שומרים לו שם גזעו המקורי וקוראים לו זכר קורנ"ש ונקבה רא"ק, יתן לו שם חדש ודיו.

אלא שהוא אשר אמרנו, כי האוכלוסייה אינה נעשה ל"גזע", ואינה ראוי לשם כי אינה מציאות קיימת, אלא הוא יקרא ע"ש מקורו מ"גזעים המקוריים" שיש להם שם כי הם קביעא וקיימא, אלא שעושה בו הרכבה וסלקציה ואמנם עדיין אינם אלא "ליין" "וקו יצור" כלומר נוסחא של הרכבות המביאם לטבע שני של המטרה שהוא האוכלוסייה, ונוהרים להיותם סגורים כך להזדווג בינם לבין עצמם בסלקציה הרבה דורות, ואז הוא יציב מספיק כדי שאם יקח מהם להתוצרת הסופי יצא התוצאה מהם יציב ואחיד. ואמנם גם אחרי הרבה דורות של סגירה שמורה עדיין א"א להשתמש בהמונח גזע, כי לעולם לא יהיה לזן וגזע קיים. אלא שהוא יציב מספיק שאחרי שבדקו התוצאות של הרכבת אוכלוסיות אלו יכולים הם למכור ביצים, מאוכלוסיות אלו, להיותם סבתות להפטם ולא יכזבו התוצאה.

ולכן הקו מוגדר באות ומספר כגון N55, והוא מגדיר הנוסחה של הקו. וסווגו ההרכבות באופן שהאות N הינו שם הקו, והמספר 55 הוא באיזה שלב הוא בהקו. ולמשל, יקח 'גזע' מסויים וירכיבה בגזע אחר או בסולקציה מסויימת, וזה מס' 1 בהקו. אח"כ יחזור להרכיב התוצאה למשל בהגזע המקורי וזה שלב 2 שבקו, ואח"כ יעשה סולקציה, וירכיב התוצאות זה בזה, הרי שלב 3 בהקו, וכן הלאה. וכאשר יגיע לתוצאה מספקת רצון, ויציבה, והוא בדוגמה זה מספר 55 של שלבי הקו, נסגר התוצאה להיות פו"ר בינם לבין עצמם והם אוכלוסיה, ומקו אחר בשיטה אחרת מגזע זה או אחר מקורי, יעשה קו A40 ויגיע לתוצאה יציבה והוא בשלב ה40, ויסגרנה ויקרא אותה אוכלוסיה 2.

סוף דבר היוצא מדברי המגדלים ובאופן הגדרתם את תוצרת שלהם, - הרכבות אינם עושים גזע כי אינם טבעיים, והם אינם אלא אוכלוסיות כלומר חברים להתוצאה, וכדי להחזיק עדר מאוכלוסיה כזו יתחייב סגירה, וקו יצור מסודר המתמיד ביצורם, והוא הנקרא 'ליין', ולא זן או גזע.

ומעתה חברות הטיפוח אינם ממציאים זן המתקיים מעתה בטבע זה, אלא הם מרכיבים וחוזרים ומרכיבים בתמידיות וכאשר ברצונם להשתמש בסוג הרכבה, צריך להתמיד ביצורו על ידי קו יצור מבוקר ומסודר. ותמיד ראשית הקו יתחיל בגזע טהור, ומשם כל הנעשה בביקור בדוק ומסודר ומתמידים בה בתדירות לקיום האוכלוסיה הסופית. זאת האוכלוסיה אינה זן וא"א לגדלו לדור חדש כי לא יהיה דור הבא הנולד תואמת לטבעי הפטם ולא יהיה מסחרי כמותו, ולכן כל המגדלים בהכרח להם לחזור לקנות ביצים מהחברה כל פעם מחדש, וכן המציאות כידוע.

וכל דברי החוקרים שהגזעים עצמם הם נתהוו מהרכבות, הוא מה שכתבו בראשית עיונם ורישומם את הזנים, ואז נרשמו למשך כארבעים שנה עשרות זנים שלפי שיטתם דאז, הבנוי על שיטת דרווין, שהכל בעולם הוא מהרכבה, חשבו שהזנים נעשו מהרכבה, שהזן הזה נעשה מהרכבה זו וזן השני מהרכבה אחרת. ואמנם אחרי שנרשמו כל הזנים שנמצאו בעולם, והתעסקו בהרכבות לאלפים ורבעות כחמישים שנה באופן מבהיל ונתברר שאין לכל אלו שום תוצאות מציאותיות, ולא הצליחו להמציא זנים חדשים כלל, וכל המגדלים והמתעסקים באו למסקנה שצריך לעשות "ליין" קו ונוסחא, ולהתמיד בהרכבה כדי לקבל אוכלוסיה, וזה האוכלוסיה חייבת להיות סגור ושמור, כי ברגע שיוציאו אותם לחירות יחזרו לטבעם הראשון.

א. תרגום, לעולם תחזיק גזע שורשי ותתחיל רק ממנו, ולעולם אל תרכיב מהמורכב כבר כי אח"כ הוא יחזור בצעקה לטבעי הגזע השרשית שלהם. הרב פרידמאן שליט"א במאמרו בעץ חיים ניסן ע"ט, בהערה 18.

18. The Brown Leghorn Fowl; Chas. R. Harker 1879; pg. 28:

Never breed from the cross, unless prepared for years of labor. The pure stock should always be kept for breeders, as after the first cross comes "crying back" to the original ancestors.

וב"כ כתו' במקור האחר שמביא [P.H. Jacobs] 1886 Poultry for profit; עמ' 62-82.

319

שנוצר [אחרי תקופת הרישומים] במאה שנים האחרונים, ולא היה בידו להציג אפילו סוג אחד כזה!!!. והנה הרב פרידמאן חקר תרנגולים שש שנים ועיין בכל ספרותם, ויודע היטב סוגי תרנגולים, וא"כ הנה לך גם מומחה שמעיד שבלתי ידועה לו זן חדש.

ואמנם אין לנו צורך להתבסס על ראיות חיצוניות אלו, שהרי אנו עם קדוש והתורה יורה לנו האמת [והיא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים], והוא הלכה פסוקה בשו"ע סי' פ"ב שכל מי שמכיר הכ"ד מינים של הטמאים כולם, הם והמאות הזנים שלהם, הנקרא בחז"ל רבו צייד, נאמן לומר שזן הבא לפנינו אינו מהם ונאכל, כמבואר בש"ס, והוא הלכה פסוקה בלי כל חולק. ואילו היה הזן נולד מהרכבות, א"כ כל הרכב יוליד זן חדש ומניין יבחין הצייד שאין זה המין שלפניו זן חדש מורכב מטמאים, ובהכרח שהתורה מעידה שאין כזה חשש, כי הזנים אינם נוצרים בידי אדם בשום פנים ואופן. ואע"פ שיש אפשרות להרכיבם ויכולים לגדלם כך כמה דורות, וכן כאשר מניחים אותם בכלוב או חצר ביחד מתרבים זה מזה, הנה כל זה באקראי, אבל טבע הבריאה שהגזע חוזר לשורשו, והזן חוזר להתרבות עם מינו דוקא, ולכן עוף הבא לפנינו נעמידו על חזקתו שהוא בלתי מורכב, כי המורכב אינו אלא באקראי ומיד נעלם מן העולם וממילא אין לחשוש לזה. ואין כל מקום לחשש כללי שגזע מסויים נתבטל או נשתנה ע"י הרכבה, ונולד זן חדש מהרכבה, כל אלו הם דמיונות ממש מהמדענים, דאילו היה כן היה כל העולם מלא מהרכבות, וכדברי המדענים אלו, שכל הזנים כמעט מורכבים, ואילו היה כן ודאי שלא יועיל כלום מה שהוא מכיר הכ"ד המקוריים הטמאים, שיוכל להעיד שזה הבא לפנינו אינו מהם ולא מהרכבותיהם המתהווים בלי גבול.

וכן מטעם זה אפילו תרנגולים הידוע לנו שהם גרים בחצירות יחד עם הטמאים אשר המגדלים רצו בזה שיתערבו, אם וכאשר יש גם בני מינם וגזעם בחצר, אין לחשוש על הנולדים שהם מורכבים דחוטרא אעיקרו קאים, ורוב בעילות הולכים אחר הבעל כלומר גזעם, חוץ מאשר נראה להדיא שהוא נשתנה לדמות לטמאים אלו, והוא המבואר בפוסקים וכמובא מהח"ס, שכל שאין אנו מכירים בנולד שינוי אין לנו לחשוש להרכבה.

ולא עוד אלא שדבר זה מיסודי האמונה כמו שכתב החינוך - (מצוה קסט) וז"ל ואנחנו בעלי הדת האמתית, לפי מה ששמעתי, נשים השגחתו ברוך הוא על כל מיני בעלי החיים בכלל, כלומר שכל מין מן המינין הנבראין בעולם יתקיים לעולם וכו' וכן קבלנו מגדולינו, עכ"ל, וכן הוא ברבנו בחיי (בראשית יח, יט) וז"ל וצריך שתשכיל כי ההשגחה בעולם השפל במין האדם היא כללית ופרטית, וכו', ובשאר בעלי חיים היא כללית לא פרטית רק בכלל כדי לקיים המין, עכ"ל. וכן הוא דעת הרמב"ם במורה חלק ג' פרק יז, וכן הוא דעת הרמב"ן. הרי לפניך דעת תורה ויסוד באמונת ההשגחה דת ישראל, שהקב"ה שומר על מציאות העולם עם כל זנים אשר ברא אותם להיותם קיימים ולא ישתנו. ושורשה מהתורה פרשת נח את העוף למיניהו כל ציפור כל כנף, שהקב"ה משגיח השגחה פרטית על הזנים שברא שישארו בעולם אין כל חדש תחת השמש. ומעולם תמהיתי על הראשונים ז"ל שכתבו דבר זה כחלק מיסודי האמונה מה איכפת לן להאמין שיש השגחה קיומית על מיני הבעלי חיים או לא, ומה לנו לקובעו כחלק

משרשי האמונה הישראלית. ועתה נודע הדבר שאם ח"ו לא היה כן לא היינו יודע להבחין לקיים כל עוף טהרה תאכלו. מבואר שעצם הרעיון להאמין שזנים נעשו ע"י הרכבה מלבד מה שהיא נגד השו"ע כנ"ל הוא פגם באמונה בהשגחת הבורא.

ונמצא שאין לנו לדון על גזעים לחשוש שהם מורכבים כי אין כזה מושג כלל, ולפי"ז תבין, שאין ספק שהחברות לטיפוח יש להם עדרים עדרים של גזע רא"ק טהור, וכן עדרים עדרים של קורניש טהור, שניהם בלתי מורכבים מעולם, ומשם הם מתחילים הליין המבוקר, ואין הדיון אלא אך ורק האם יש עליהם מסורה נאמנה או לא, והאם אנו בטוחים שאין חברות הטיפוח מערבים בהם מזנים אחרים שאין להם מסורה.

בללות הפולמוס

בכללות הפולמוס, אשר היא בלתי מפסקת לבלבל כנסת ישראל, ומי יודע לאן יוביל הבלבול הזה, ואין ספק שבאופן שמתנהל הפולמוס לא יצא דבר טוב ומתוקן לכלל ישראל, אלא בלבול והרס.

ולענ"ד צודק הרב הרשקוביץ שליט"א בזה שכתב, שעיקר יסוד שמירת היהדות בכללות - הוא להזהר מלפקק ח"ו במסורת ישראל - כולנו יודעים שיש אפשרות שהאתרוגים שלנו הם מורכבים ויתכן שהם בודאי מורכבים, והנה יעמדו מעוררים ויחליטו שאין לברך היום על הד' מינים כי כולם בחשש הרכבה! הנה ההערה היא יפה, אבל הערה יפה זו אינו להועיל, אלא הוא מקעקע יסוד היהדות ואינו מציל כלל ישראל מברכות לבטלה אלא עוקר היהדות משורשו. וכאשר יבואו חכמלוגים ויעיינו בספרי המדענים וימצאו לנו האתרוג המקורי, יבינו כולנו שאין לזה מקום ושורש בכנסת ישראל. - ואין טוב ממנו - זה שיסתובב על פני תבל ומלואה וימצא באפריקה או באינדיה סוג פרי חדש אשר ממש הוא כעין אתרוג והוא מיער לא נגע בו אדם ויביאו לחרם ישראל כהאתרוג המקורי, ויעמוד כת שלם שאינם מברכים אלא על אתרוגים האלו החדשים, אין ספק שבודאי לא נקבל דבריהם, וגם נוציא אותה הכת מכרם ישראל.

כ"ש וכ"ש בענין אשר קבע תורתנו הקדושה, שדבר זה אינו תלוי אלא במסורת ישראל, כנפסק בשו"ע שאין לאכול אלא העוף שידוע שהוא נאכל במסורה בישראל. והמעין בב"י סי' פ"ב יראה דלכו"ע אף עוף שאין אנו מכירים אותו אע"פ שאין ידועה לנו בזה מסורת, נאמנים עלינו מסורת אחרים בלי פקפוק. אלא שכתב הרשב"א שאם אנו מכירים העוף ההוא ולא נהגו לאכלו, אז אע"פ שי"ל דלא נהגו משום שלא ידענו לו מסורת וא"כ עכשיו שיש מעידים בה שיש להם בה מסורת נאמנים הם, והיה לנו להתירו, מ"מ י"ל דהא דאין אנו אוכלים אותו אינו משום שלא ידענו שהוא כשר אלא נמנעו מלאכלו כי במקומותינו יש בטמאים בדומה לו ולכן קבלו אבותינו שלא לאכלו שמא יטעו לאכול גם הטמאים, וא"כ אין לשנות ממנהגינו שלא לאכלו אע"פ שהוא כשר. וכן סיים הש"ך שם עיי"ש. והרא"ש כתב שאם הקבלה בידינו שזה

ב. והנה ראיתי שגם המעוררים הרב פרידמאן שליט"א במאמרו בעץ חיים ניסן ע"ט, יודע היטב סוד זה והביאו לענין טהרת ענין הלאגהורן ומגלה לנו טפח מידיעותיו. ראה לעיל הערה 1 שהבאתי דבריו.

אינו נאכל, אז אין אנו סומכים על קבלת מקום אחר הפחותה ממנו בחכמה ויראה, לסמוך על קבלתם נגד קבלתנו אף שאין בקבלתנו איסור ברור. עיי"ש.

והנה בכל אלו העופות הרא"ק והקורניש אין לשום קהילה שום קבלה או מנהג מקום שאין אוכלים אותם, ולעומת זאת מעיד לפנינו הגאון רב משה יהודה לייב לאנדא אב"ד ב"ב זצ"ל, הידוע בהקפדתו לברר ולהעמיד כשרות ישראל על תילו, שבדק בשנות תשי"ב ט"ו בעת תחילת המצאת עוף הפטם בהרכבת הרא"ק והקורניש, האם יש לשני זנים אלו מסורת. ורק אחרי הברור הראוי שנתברר לו בלי ספק שיש להם מסורת נאמנה, נתן הסכמתו לשחטם ולמכרם, וכבר נתקבל הדבר זה כחמישים שנה, מעתה כל המפקפק על המסורת אינו אלא מפקפק על גופי תורה.

ובגמרא שבת (טו.) הלל אומר מלא הין מים שאובים פוסלים את המקוה שחייב אדם לומר בלשון רבו שמאי אומר תשעה קבין וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה עד שבאו שני גרדיים משער האשפה שכירושלים והעידו משום שמעיה ואבטליון ששלשה לוגין מים שאובין פוסלים את המקוה וקיימו חכמים את דבריהם, ופירש"י במסכת עדיות מפרש למה הוזכר שם אומנותם ושם מקומם לומר שלא ימנע אדם עצמו מבית המדרש, שאין לך אומנות פחותה מגרדי, שאין מעמידין ממנו לא כהן גדול ולא מלך, כדאמרינן בקדושין (פב, ב), ואין שער בירושלים פחות משער האשפות, והכריעו בעדותן כל חכמי ישראל: וראה עד היכן האיסור לפקפק על גביית עדות שנקבע ונתקבל בישראל, עדותן ושוב מי הוא זה שיפקפק ויחשוש אפילו לדעת הלל או שמאי גדולי הדור אחרי שנקבע הדין בקבלת עדות הגרדיים. כ"ש לענינינו שנתברר הדבר בעידותו של גדול המשגיחים של יהדות החרדית רב דב"ב, המעיד שבדק היטב הענין, וכבר נתקבל הדבר בלי פקפוק כבר כחמישים שנה, ואין כל קבלה וטינה נגד עדותו, מי זה שיבוא אחרי כחמישים שנה לערער בדבר.

וידעתי שהמפקקים יטענו שהיום א"א לסמוך גם על המסורה בזה כי כבר נטהר הדבר בפולמוס הקוציץ, ולא מכח המסורה אלא מכח המצב הבלתי אפשרי כי הכל נתערב, ומ"מ מי שרוצה להחמיר לאכול מהמסורה הוודאית זכותו להחמיר, כך אני רואה מתוך דבריהם וטענתם.

ואמנם אין זה אלא מחמת שמאמינים המפקקים בתיאוריות הגויים שיש ג' סוגים שורשים וכולם הם הרכבה מהם, וכמו שהאריך הרב אלעזר אהרן פרידמאן במאמריו, להאמין הדבר כדבר פשוט וברור, ולפי"ז באים לקבוע שכל המסורת בכל תפוצות ישראל בכל הזנים שלדעתם הם הרכבה מהקוציץ אינה מסורה נאמנה.

ואמנם אין להדבר הזה אפילו צל של אמת כלל, כמו שביארנו לעיל דאין כל זן חדש מהרכבה וכל הזנים שנאכלו באירופא כולם במסורת נאכלו, ואמנם נכון שהיה תקופה שרוב עופות השוק הורכבו עם קוציץ, ובה דנו הפוסקים, אבל לא יצאו מזה זנים חדשים ולו אפילו אחד, ונמצא שכל הגזעים הידועים שהיו שם, ונאכלו, ודאי היה לכולם מסורת נאמנה, והיה באירופא הרכבה סוגים וגם מהכבדים, אשר נאכלו במסורה בקהילות החרדיות ביותר, כאשר

אבאר להלן בתגובתי למאמר הרב פרידמאן שבא לקבוע שהמסורה היתה על הארוך והנמוך בלבד ושרק הוא היה באירופא המקורי.

אלא שראשית רצוני לבאר ענין המסורת מה היא.

בענין מסורת:

לענ"ד יש להבחיר היטב ענין המסורת שיש לנו היום, ומה הנאמנות עליו כהיום, ומה שיש מאד מלהזהר שלא נלך שולל ממנה. והוא, שהיום דלא כחשנים שעברו - אין מושג של מגדלים תרנגולים כלל. - כלומר מגדלי תרנגולים הוא מקצוע כשאר מקצוע, ויש בו אומנות, ובלשון חז"ל לענינינו נקרא זה המגדל 'רבו צייד'. 'רבו צייד' הוא אלו המגדלים תרנגולים ומכירים טיפוחו ומנהגיו. המגדלים יכולים להכיר מרחוק מה היא סוג תרנגול שהם מכירים ומה היא סוג חדש. וכאשר הגיעו סוגים חדשים אשר נתעורר אצלם חשש שאינו מזה הידוע אצלינו כתרנגול כשר, הודיעו דעתם לרבנים, שהגיע סוג חדש בלתי בעל מסורת. והוא הנקרא נאמנות של הרב הציד הנזכר בשו"ע (סי' פ"ב) ובש"ך (שם)¹, שרבו צייד נאמן ולא רבו החכם כמפורש להדיא בש"ס.

ודע שכל מה שכתבו האחרונים לפקפק על תרנגולים החדשים, והאריכו בספריהם, לא ישעה האדם לחשוב שהטעמים שכתבו שם כמו רגליהם גבוהים או עבים או קולו עבה וחסר נוצות או מלא נוצות, עולה בגג לישון כו' וכו', וכל סימנים שלהם לא משום דברים אלו בא להם לדון בהעופות החדשות כלל וכלל, לא לטהרם ולא לאסרם. אלא עיקר הפקפק בא מצד המגדלים, שהרגישו שינוי בהחדשים, וכלשון הלבושי מרדכי סי' מ"ד בפקפקיו לחדשים - מבעם ומחותם אורחם ורבעם אינה כתרנגול ה'ביתה'. עכ"ל. כלומר הם בראו אצל המגדלים מה דעתם בזה אם נראה להם שינוי או לא. וכל מה שכתבו הפוסקים כל מיני שינויים כמו שהוא גדול או רגלי עבים וקולו עבה, לא על זה סמכו כלל, להתיר או לאסור אלא שכדי להסביר מה מרגישים המגדלים שינוי כתבוהו והביאו ראיות דבאלו דברים מצינו בחז"ל לומר שיש בזה שינוי, ואמנם לענ"ד לא על כל אלו סמכו לא לאיסור ולא להתיר, אלא סמכו על המגדלים שהם האומנים בזה והם ה'רבו הצייד', שרק עליו יש לסמוך. וכיון שהם טענו שהם מרגישים שינוי, ואין העוף החדש שהגיע נכלל אצלם במסורת שזה אכלוהו, דנו בו לאסרם.

ג. בשו"ע סימן פב עוף זה התיר לי רבי הצייד. לענין שאם הצייד מכיר כל הטמאים נאמן הוא לומר שזה אינו מהם וכשר וכתב הש"ך אבל אינו נאמן לומר עוף זה התיר לי ר' חכם הכי איתא בש"ס פא"ט סוף דף ס"ג וכתב מהרש"ל שם סי' קט"ו ומ"מ אם ת"ח מעיד על עוף שמקובל הוא שטהור נאמן ובפרט האידנא שאין לנו צייד אלא מסורת ע"כ: ומה שאין לנו צייד היינו המכיר כל העופות הטמאים, ומ"מ צייד המכיר הטהור דהיינו המגדל יש לנו והוא המסורת, ועל זה אמר המהרש"ל דכמו שהמגדל נאמן שזה העוף הוא המסורת לכשר כן ת"ח יכול להעיד על עוף שמקובל לו שהוא טהור במסורה, כלומר שמכיר העוף זה עצמו שאכלוהו. ואמנם להכליל בתוך מסורה שקיבל עוף שאינו מכירו לומר שזה כזה ודאי אינו נאמן כי אינו בקי לדמות זה לזה.

ואל יחשוב אדם שהתירו זן ממסורה של זן אחר על פי הראיה, כי זה לכו"ע איסור גמור כי יש מן הטמאים דומים ממש להכשרים, ותרנגול הבר שידוע לנו בוודאות שהוא בר כי הוא מובא מיערי אינדיא ואין ספק שהוא טמא ודאי כמו שביארתי בקונטרסי מהש"ס, [וראה בקיצור בהערה 4], והוא דומה מאד לתרנגול הארוך והקצר עד שקשה להפריד ביניהם מצד הראיה, וכן אביא להלן תרנגול הודו מאסטרליה וכן הוא לרוב, וכבר כתב הרשב"א הובא בב"י סי' ר"פ, שיש מקומות שלא אכלו זן מסויים שידעו שהוא כשר משום שבמקומם יש טמאים הדומים להם ואפשר למעות לאכלם. ומבואר שא"א ח"ו לסמוך על הדמיון של ראיית הצורה הדומה.

אשר על כן חבל לנו להביא דבריהם של הפוסקים בנוגע לשינויים כאילו, בכדי שעי"ז אנו תוך לימוד בדבריהם נעשה אנחנו ת"ח בבחינת רב הצייד, כי לא יועיל בזה מאומה ואדרבה על זה נאמר שאין רבו חכם נאמן, ובודאי שאין חיסרון בנאמנות רבו ח"ו, אלא שאינו ענין הנלמד מראיה או סימנים הנכתבים בספר, ואינו נאמן כי אין לו ההרגשה ואומנות וידיעה בזה בכדי שיוכל לקבוע בה מדעתו. ההבנה בזה הוא אומנות והרגשה, אשר א"א לקנותו מהשו"ע והפוסקים, כי כל זה נכנס בגדר רבו חכם, שאין לזה כל נאמנות מעיקרא דדינא בנושא דידן, אלא אך ורק רבו צייד בשימוש וניסיון רב, הוא בעל הדעה מה נקרא דומה ונאכל במסורה.

והנה מושג זה של רבו ציד, כהיום, נעקר מאתנו לגמרי, מחמת שזה עשרות בשנים שבעלי שיווק השתלטו על השוק והצליחו להביא מצב שכל העופות הנאכלים אינם בעלי טיפוח של המגדלים אלא בעלי טיפוח של חברת טיפוח. והחברה הם המגדלים היחידים, והם מוכרים ביצים מטיפוחם, והמגדלים של היום אינם אלא פועלים מעשה קוף להכנים למדגרה ולהפריח הביצים, ומכניסים האפרוחים לאלפים לכלובים, וכולם מקבלים חיסון נגד מיני חלאים שדרכן לפקדם, ומכנים לפני כל אחד אוכל לאבוס כמה שבועות, ובתוך שבועות אלו מתים כ-15% מהם, והשאר מעבירים לשחיטה. ואין להם כל ידע והרגשה בענין טיפוח הטבעי של העוף, כי אינם מגדלים עדר בטיפוח אלא הם מגדלים רבבות לשחיטה, ואין ענין הגידול חשבון כלל, אלא מכנים רבבות לכלובים ומאכילם בע"כ באבוס שלפניהם כמה שבועות ומיד לשחיטה. וכל זה הוא מעשה קוף בעלמא. וכיון שאין לנו היום מגדלים שיש בהם ההרגשה והידיעה מצד טבעי העוף שבמסורה להבין בשינויים אלו כלל, הרי שהיום אין לנו מסורה אלא מה שברור לנו שהיא עדיין נאכלת אצלינו מזמן הקודם שהיו מגדלים.

ונמצא שמסורה שיש לנו היום הוא אך ורק שזה העוף הספציפית מכירים אנו שאוכלים אותה ותו לא.

והנה לפני כששים שנה בשנת תשי"ב - ט"ו, כאשר עדיין היו מגדלים ותקופה ההוא היה תחילת חברות הטיפוח, ומעיד הרב משה יודא לייב לאנדא זצ"ל רב אב"ד דבני ברק, אשר היה יד ימינו של אביו הרב יעקב לאנדא זצ"ל, וגדול המכשירים הנאמנים ביותר כידוע, אשר לא ישנה בדיבורו ולא יוותר על שום פירצה או חשש בטהרת המאכלים והמפורסם אין צריך ראיה, והנה אז שנפתח באר"י חברה לטיפוח כלומר רצו להביא אפרוחים ו/או ביצים מחברת טיפוח ששמו אז 'אנטר"פ' מראשוני החברות הענקיות, ונסע בימים ההם לנוי יארק לבדוק כשרות

העופות האם הרכבתם מעופות שיש לה מסורת או לא. וכותב שרק אחר שבירר היטב הדבר ע"י מומחים לדבר שאלו העופות יש להם מסורת הסכים להביאם לארץ ולשוחטם.

והנה בירור הנ"ל נעשה בעת שעדיין היו מגדלים והבינו בענין ונבדק ע"י רבו צייד, והמעיד על הבדיקה הוא חכם בר אוריין חקן ובלתי מתפשר בכשרות, ירא וחרד להפליא, וקפדן גורא, כידוע, וחבל על דאבדין, ועליו ורק עליו סמוכים היום כל בית ישראל, מאז ועד עתה, כי היא המסורה היחידה הנשאר בידינו. ונס גדול עשה לנו אלקים שיצא פולמוס זו בחייו ונתוודע לנו ישראל קדושים שלא האכילו לנו וועדי הכשרות דבר שלא נבדק כשרותו.

ובקונטרסי ביארתי היטב שורש המסורה של הקורניש מאנגליה ושהוא היה עוף ידוע ונמצא לרוב בכל כפרי אירופה מאות בשנים. והנני מבהיר שלא אני קובע מתוך מה שכתבתי שם שיש לנו מסורת, ח"ו להאי דעתא, אלא שאחרי שהרב מעיד שנבדק הדבר בעת הגיע זה העוף, ומעיד שנבדקו במסורה, זו הנאמנות שלנו, ולא באתי בקונטרסי אלא להסביר ההבנה במציאות, המסורה ההוא, מניין יצא לנו זו המסורת בפועל, והיכן אכלוהו במסורה. וכמו כן אבאר להלן ההבנה במציאות למסורת הרא"ק.

ואמנם נכון שכמו בכל שטח במסחר האוכל והכשרות, אשר לפני כששים שנה היו המפעלים והחברות נאמנים ומעשיהם פשוטים יותר, ולכן וועדי הכשרות סמכו על ישרותם, בהרבה דברים, כי סמכו וועדי הכשרות שמה שבדקו שזה עשו הוא ג"כ הנעשה למחר. ואמנם ככל אשר נתפתח העולם, וכל יום ויום עושים חדשות, פשיטא ופשיטא שאין לנו להסתמך על החברות כלל, וכל וועדי הכשרות יודעים שהיום צריך השגחה תמידית להשגיח לבדוק ולברר מה נעשה. והוא זוועה של ממש להשאיר הדבר כמו שהוא שאוכלים מהחברה של מטפחי העופות בלי השגחה. ואסור להשאיר המצב כך לקנות העופות בלי לדעת מה נעשה שם, ואין לי ספק שאם יתעקשו וועדי הכשרות יצליחו להעמיד השגחה בזה.

אלא שעקשנות המעוררים שחוזרים ושונים להטיל חשש על העופות האלו מעיקרא, כאילו שעצם הגזע הוא מהרכבה, וככל שטויות אשר המציאו המדענים בראשית דרכם לחקור תחום זה, הנה עקשנותם זו של המעוררים להאמין לשטויות אלו, ובלתי פסקן מלערער וחוזרים ונשנים, במאמרים ובקובצים וקונטרסים שוב ושוב להביא דברי המדענים, לקעקע מסורת ישראל רח"ל. הנה בדבר הזה גורמים בידיים ממש שאין חשק לוועדי ההשגחה להעמיד השגחה על המסורת הקיים בידינו, כי למה יטריחו וישקיעו דמים תרתי משמע להשיג השגחה, שלא יערבו רק הרא"ק והקורניש, אם וכאשר מפקפקים גם על שורש הרא"ק והקורניש. ונמצא שהמעוררים גורמים שלא יתוקן הדבר ח"ו, והקולר תלוי בצווארם ככל מפקפק במסורת ישראל.

תרנגול הלעגהורן

ועתה נעיין במה שעומד על הפרק שעומדים רבנים חשובים שליט"א ובראשם הרב שטיין שליט"א להביא הצלה פורתא להעמיד מגדלים והשגחה ובית השחיטה מיוחד לעוף הלעגהורן.